

ХАЛЪМГ ҮНН

Советск Союзин Коммунистическ партин Халъмг тангъчин болн Элст балгсна комитетсин
куч-кблсчрин депутатрин Тангъчин болн балгсна Советсин газет

№ 95 (2928)

1957 дж. сентябрин 30

Үнн 20 деншт

Диилврин алдр хаалгъ

Советск оли-амтн, нарт дел-кән куч-кблсчнр Алдр Октябрьск социалистическ революцин 40 жилин бднә байр кехәр белдджджәхәнә.

Дбчн джил хооран кбдлмшчнр болн крестьян улс В. И. Ленин толгъачта, большевикүдин партин гардврт Арәсәд капиталистрин болн помещикүдин нойлгъ хольвлад, политическ йосиг эврә гартан авад, күми амтнә тууджд шин цаг эклсиг зәнъглсн, 1917 джид Октябрьск бдр күмн амтнә уханас гарш, мбнъкинд гарш чиги уга.

Алдр Октябрьск социалистическ революцин 40-ч джилд (1917—1957) нерәдсн КПСС-н ЦК-н пропагандин болн агитацин отделин, КПСС-н ЦК-д бәәдг марксизм-ленинизм институтин тезисмүд газетст барлгдв. Эн тезисмүд мбнъкин дилгч марксизм-ленинизм туг дор болсн Октябрьск революцин нарт делкәд тууджлгч чинрн илткгддәнә, күмн амтнә хувл кургсн энүнә нилчнә үзүлгддәнә, Коммунистическ партин гардвр мана орн-нутгин оли-амтнә давдз гарсн ноолдана болн врн героническ хаалгънә иджәнә.

Кев-кемджджәгәрн хамгин ик, керг-тбрәрн болн күцләрн аань уга бнр-бргн Октябрьск революци, куч-кблсчнр оньинднә кусл келдән седкл күцәд, күн-күүг даджрлгнә рссиг, ямаран чиги социальн келн-амтнә даджрулт рссиг зарлдж делдәд, социализмин, ни-тбвкнүн бәәлгнә, оли-амтнә тегш-збви болн ни-иньгллгнә ухан-седкли зарлдж дуудсн деерән, түүг күцәд шиньгәсн, гидж тезисмүд келгддәнә. Октябрь дилснә ашд мана орн-нутгт кбдлмшч классн диктатур гарсн. Социалистическ революци кегдәд, терүнә күцврнә соньсгдәд уга кучр күнд ноолданд харсджд авад, Арәсән героническ кбдлмшч класс шин бәәдл-джиргглин экләнчн болдз зогсв, Советск Союз болхла-делкәд түүрүн болдз уудсн социалистическ орн-нутг болдз, талин оли-амтн социализмүр йовхднә хаалгъ татсн.

Оли-амтнд государств залдг аргъ уга гисн харш ухани түүкиг Алдр Октябрь ундсәрнә таслдж күүчсн. Куч-кблсч оли, хуучрад үмкрсн обществени стройнг күүчджд чадх аргъч бәәтхә, нам государствин болн обществени шин социалистическ систем тосхв, тууджлгч ахр болзгт технико-

экономическ хоцрлтиг уурулдж, икәр бсджд-бргдждсн экономик бурдәв, демократин ахгисн янз—социалистическ демократиг батлдж делгүрлв, кесг зүсн оли келн-амтс хоорнд үзгдәд уга ни-иньгллгнә болн ахнр-дуурин хәләц тогтав.

Мана оли-амтнд болхла—социализм тосхсн—Алдр Октябрьск социалистическ революцин гол ашнә болджана. Социализмин дилвр орн-нутгин бнъг-дүринь соләд, энүнә экономикнә, энүнә культуринь оньгдарулв. Советск йосн бәәх джилмүдин эргдд Коммунистическ партъ агъу ик сургъмджин кбдлмш күцәснә ашднә, мана орн-нутгт шин күн бсджд-босв, энүнә голлгч ухан-седклнә—советск патриотизм гаргългн, куч-кблснд болн эдл-ахуд социалистическ хәләц үзүлгнә мбн.

Социализм дилләд, СССР агъу ик күчтә социалистическ державд хуврсн йовдл, СССР-н оли-амтн эвдрш угагъар ни-негн бәәлгн, эднә гаргъд советск патриотизм, мана орн-нутг фашизмиг хамх цокджд хайхд йилгъгч нилчтә боллгъ бсгсн. Фашизмн бмнәс болсн Тбрскнә дәәнд мана советск оли-амтн болн энүнә дәәнә цергнә, цань-уга агъу ик чидл-күчән үзүлснн күмн-амтн марш уга.

Фашистнр деермч дәврлгъ кехд болсн күчтә ик дәәнәс диилвртә гарад, Алдр Октябрьск ууджд гарсн советск обществени болн государствени строй, дән мана Тбрскнд бсгн күнд шавиг хурдар эмнджд эдгәгәд, эдл-ахугъан хәрү босхджд авад, уралан хурдар йовулджд чадх аргъ бсгсн. Промышленн продукциян цуг кирцәнә 1957 джилд болхла, 1913 джилд бәәснлә дүнъгүлхлә, 33 холван бсв. Нарт делкән промышленн производствд 1917 джилд СССР 2-3 процент эздлжд бәәсн болхла, ода тавн аньг кеснә нег хувинь эздждәнә. Промышленн продукциян кирцәггәрн Советск Союз Европд болхла негдгч орм, нарт делкәд—хойрдгч орм эздждәнә.

Селәнә эдл-ахуг хурдар бсгджд-бргдждлхин тускар сүүлин джилмүдт ик кбдлмш күцәгдв. Омн нүүрт йовх колхозмудин дамшлт болн дилврәс иштәггәр, дарук джилмүдин эргдд, амн болгъна тоод мах, үс болн тос гаргъджд авлгъарн США-г күцхмн гисн тбр мана партъ ода тәвб.

Оли-амтнә материалн болн культури бәәдл-джиргглин кирцәнә мбнъкин бсәд йовхд

социализм ик хаалгъ сексн. Куч-кблсчрин ода цагин материалн тетклгннә авад хәләхлә, 1913 джилд бәәснәс кесг холван кирцәггәрн ик, советск амтс бмнәсн сән хот иддг, сән хувц үмсдг болв, культури рарн бсв. Амтн бәәдг гермүд тосхлгнә агъу ик зура темдг-лгдсн, күцәгджд йовна.

КПСС-н XX-ч хургин шиидврмүдәр омг авч советск амтн, коммунизмн материалн-техническ кәрнъг тосххар, тууджин ахр цагин эргдд хамгин бмн йовх капитализмин орн-нутгудиг, амн күн болгъна тоод продукц гаргългъарн кббджд күцхәр ноолджд йовна. Одр ирвәс оли-амтнә политическ болн куч-кблснә шунмгъань бсәд, зургъадгч тавн джиллин зураг болзгасн бмн күцәхин тблә соцдбрдән бргдждәд йовна.

Мана Коммунистическ партъ—оли-амтнә партъ мбн, тигәд оли-амтнә сәәгннә хәәлгнәс талдан ах керг мана партъ уга. Маленковин, Кагановичин, Молотовин антипартийн багиг болн эдилә ханьсн Шепиловиг нег дуугъар бурушалгн, мана орн-нутгт оли-амтнә седкл-ухан, политическ ни-негн бәәлгн батрсиг бас нег дакджд үзүлв.

Советск оли-амтн коммунизм тосхлгнә кбдлмшт ухан-седклән тәвсн, нарт делкә йәмшг уга, дән уга, тбвкнүн бәәхн тблә цухрлтан угагъар ноолджд йовна. Газадин керг-тбрин политикдән советск государств, обществени-политическ системнә тал-талдан болв чиги орн-нутгуд хоорндан тбвкнүн, дән угагъар бәәджд чадхмн гисн ленинск зааврар гардвр келдәнә.

Мана цагт болхла Октябрин заасн хаалгъар, социализм тосхлгнә хаалгъар Китдин алдр амтн, Европин болн Азийн кесг орн-нутгудин куч-кблсчнр йовджд йовна. Социализм делкән дилгдшгө чидлд хуврв. Октябрин идеяин бмнәггәр Азийн болн Африкин оли сай амтс колониализмин мухлагъас гетлчхәв.

Алдр Октябрин 40-ч джилн бднә байр келгнд белдхләрн кбдлмшч класс, колхозн крестьянств болн советск интеллигенц, эврәнн Коммунистическ партин болн Советск правительствин эргмд бас чиги батар ни-негн болджд, ончта ик ббниг эдл-ахун болн культури тосхлтд шинкүцврмүд бәрджд, советск обществ коммунизмүр йовлгъна алдр джисәнә хаалгъд шин диилврмүд күнджд тосхар бәәнә.

Карачаев-Черкесск автономн областиг Ленинә орденәр ачлхин тускар

СССР-н Деед Советин Президиумин Указ

Карачаев-Черкесск оли-амтн эврә сән дурарн Арәсәлә негдәд 400 джил болсиг темдгджд, эдл-ахун болн эрдм-сургъулин тосхлтдан Карачаев-Черкесск автономн область ик дилвр күцсиг темдгджд Карачаев-Черкесск автономн областиг Ленинә орденәр ачлхмн.

СССР-н Деед Советин Президиумин ахлач

К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-н Деед Советин Президиумин сегләрт

М. ГЕОРГАДЕЕ.

Москва, Кремль. 1957 джилн сентябрин 27.

КПСС-н ЦК-д, СССР-н Министрмүдин Советд

СССР-н оли-амтнә эдл-ахун бслтин ирх удан цага зура диглдж кехин тускар

СССР-н оли-амтнә эдл-ахун цаарандк бслтин агъу ик программ КПСС-н XX-ч хург темдгсн, терүг күцәлгн—амн болгъна тоод эдл-уш кеджд гаргългъар хамгин ик бслттә капиталистическ орн-нутгудиг тууджлгч ахр болзгт күцлдж давх—СССР-н экономическ эрки гол тбриг күцәлгнә хаалгъур збвәр уралн йовхиг тетгх збвтә.

СССР-н оли-амтнә эдл-ахун бслтин зургъадгч тавн джиллә—1956-1960 джилмүдин—зуран туст хургин батлдж авсн директивс диилвртәггәр күцәгджджәхиг, хургин хббтк лавсн цаг үзүлгдәнә, СССР-н промышленностин цуг продукция 1956 джилд, 1955 джилнлә дүнъгүлхлә, 11 процент шаху бсв, 1957 джилн 8 сард, ниднин джилн тер цагинлә дүнъгүлхлә, 10 гар процент бсв.

КПСС-н XX-ч хургин директивс күцәлгнә йовудт, тавн джилә зуран зәрм дүнъ-циньгүү даалгъврмудт ясвр орулх кергтәнә медгдв. Терүнлә залгълдулдж, 1956 джил кегдсн КПСС-н ЦК-н декабрьск Пленум, оли-амтнә эдл-аху бргдждүлхүр залгдсн материалн кәрнъгиг болн мбнъгиг эвинь олдж, тустагъар олзлхиг тетгхин эрkd, дакад амтн бәәдг гермүд тосхлгнд негр мбнъг олдж авхиг тетгхин эрkd тавн джилә зуран директивст бәәх зәрм даалгъврмулиг ясрултха гидж заавр бсгсн. Тер шиидврмүдлә ирлцүлдж, амтн бәәдг гермүд тосхлгнә тавн джилә зура давулдж күцәгддждәнә.

КПСС-н ЦК-н 1957 джил болсн февральск Пленум болн СССР-н Деед Советин 1957 джилн май сард болсн VII-ч сессий орн-нутгин эдл-ахуг тасрхан уга ббдлүлх, эдл-ахун тосхлтд союзн республиксн збвиг цаарандн бргдүлх, гардвриг производствд ббрдүлх, производств заллгнд куч-кблсч оли-амтиг улм бргәр орлцулх, коммунистическ тосхлтд теднә уудлвртә седвәриг цуг аргъарн бргдждүлх тбрмүд бмнән тәвсн, күцлтә промышленность болн тосхлт заллгнәг цаарандн ясруллгъна тускар шиидврмүд батлдж авсн.

Тер шиидврмүдлә ирлцүлдж кесн бәәрн газрин бәрг-авцтагъар промышленность болн тосхлт заллгнәг оньгдарулгн, административн райодар совнархозмуд бурдәлгн, ирх удан цагт болн бдр-бур зура келгнә диг-дараг үндсәрнә сольхиг нексн.

Союзн республикәр зура келгн ода онц чинр зүүджд-

нә, республикст урднә онц министерствәр болн ведомствәр зура кедг диг-ларана орчд ода административн экономическ райодар кегдхмн болджана. Мана орн-нутгин байн кбрнъгиг олзлх, производств газр-газрар эвинь олдж икәр гаргъхиг тетгх, дакад промышленностин кесг оли шин халхсиг олзлгнә болн тедниг бргдждүлгнә онц экономическ райод комплексн бргдждүлгнә эрки тбрмүд хагълх аргъ учрана.

Суулин джилмүдт оли-зүсн сырьяс болн энергсин булгуд икәр бәәх газрмуд геологс олдж авчав. Эн кбрнъгсин улд зургъадгч тавн джилн зуран директивсәр эс хәләгдсн шин предпрятс болн промышленн шин центрмүд тогтах аргъ учрджана. Терүг күцәхд зургъадгч тавн джилләс улдсн гурвн джил багъдджана. Тим ик тбрмүд күцәхин эрkd багъарн тәвсн бийн 5—7 джил кергтә.

Энүнлә залгълдулдж СССР-н оли-амтнә эдл-ахун бслтин збвәр удан болзгта ирх цага зура кех кергтә гидж КПСС-н Центральн Комитет болн СССР-н Министрмүдин Совет тоолад, 1959-1965 джилмүдә оли-амтнә эдл-ахун проект кеджд белдхиг СССР-н Госпланд, союзн республиксин Министрмүдин Советмүдт, совнархозмудт, СССР-н Министрствст болн ведомствст даалгъв.

Амн болгъна тоод эдл-уш гаргългъарн хамгин ик бслттә капиталистическ орн-нутгудиг тууджлгч ахр болзгт күцлдж давх—СССР-н экономическ эрки-гол тбриг хагъллгънур шин ик ишкдл кедг болдгар нургълдж производствин средств кеджд гаргългъиг бргдждүлггәр ул кесн оли-амтнә эдл-ахусин цуг халхсиг күчтә кевәр цаарандн ббдлүлхиг тетгх эрки тбрәр иш кех кергтә гидж КПСС-н Центральн Комитет болн СССР-н Министрмүдин Совет тоолджана. Орн-нутгин обществени збвр икдлгнә улд советск оли-амтнә материалн бәәдлин болн культури кемдждәнә цаарандк бслтиг тетгхмн.

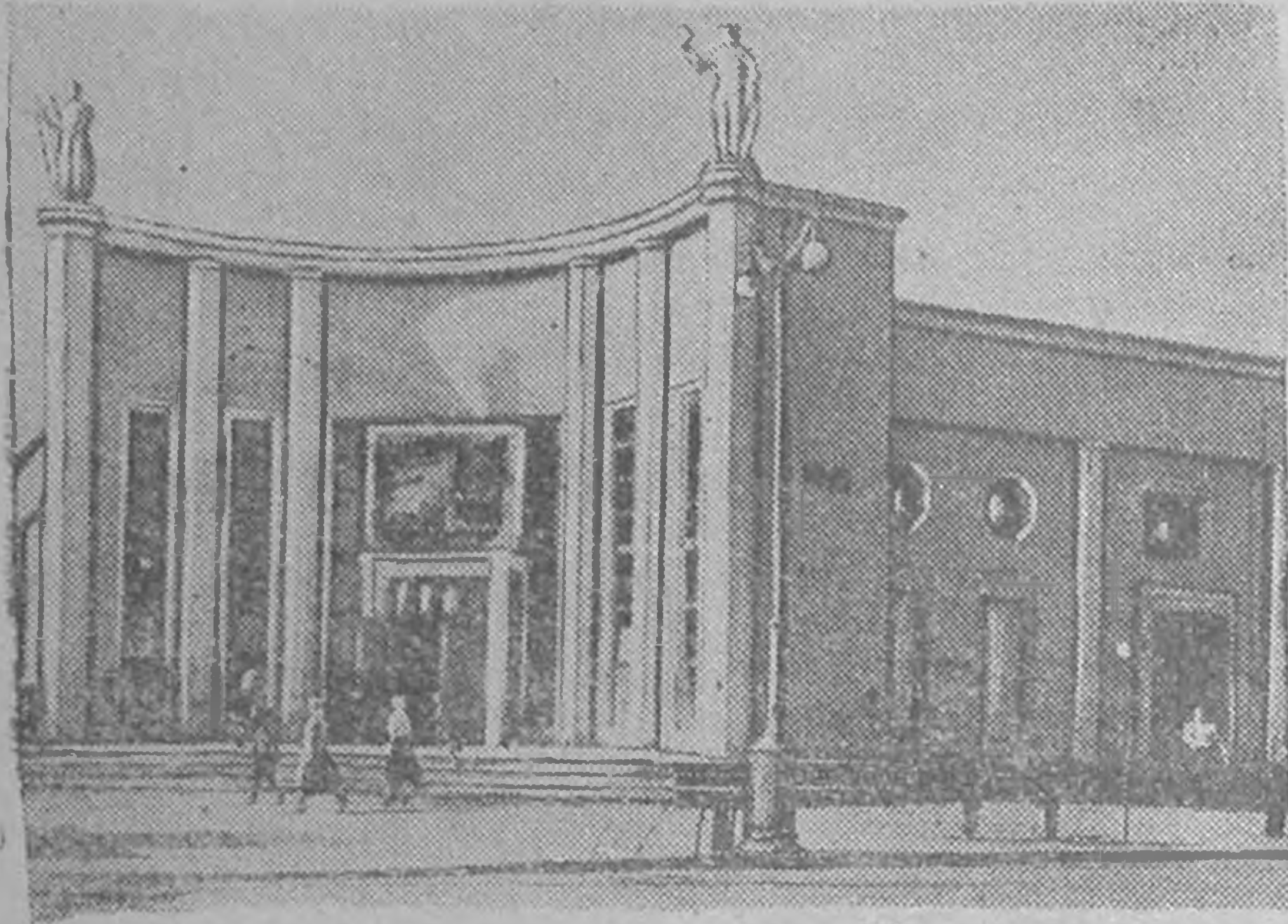
Перспективн зуран эрки гол тбр күцәлгнә ик чинртә аргънә—тасрхан уга бсджд йовх техническ прогрессин нүүрт йовгч наукин болн техникин күцәнъгүсиг производствин цуг халхст орлцулдж олзлгнә улд куч-кблснә производительностиг цуг чидләрн ббдлүлгн болджана.

(Чилгчнә 3-ч халхд.)

Карачаев-Черкесс сән дуарин Арәсәлә негдәд 400 джил болсн бѳнд

Мѳнъкин д Арәсәлә хамдан

Кавказин сувсна тѳрскн

ЗУРГТ: Черкесс балгъснд бәәх М. Горькийин нертә кинотеатр.

Карачаевск района зѳрнъ йир ик. Энд хоргълджи, цинк, цагъан мѳнъгн болн нань чигн металл гарна. Джил болгън нѳурсн болн барит гарлгън бсәд, ода болхла сурик эклдж гаргъгдджана. Карачаевск хад чолугъар болн кѳрләр Москван, Ленинградин болн нань чигн балгъсдин тосхлтс кеерсми.

Эн газрмуд йир улѳ гидг сәәхн! Оньдиндән хаальдг уга цасн уулмудиннъ махла болдж цәәгъад, догшн-догшн

уулас урсджах голмуднъ, дее-рәс доргшан усн ундг газрнъ, нигт уѳрмг моднъ джил болгън минъгъад турист, альпинист улсиг авлдж дуудна. Домбайск царнъгиг кен чигн, альд чигн медцхәнә. „Кавказин сувсна тѳрскн“ гидж әмтн энѳг келцхәнә.

Теберда гидг, ѳндр уулин деер бәәх курорт ик холд нернъ туурна, юнъгад гихлә, шалтгта улс эмнлгънд болхла, нарт делкән кесг курортмудас даву чинртә.

Альпинистрт болн турист-нрт Домбай Теберда хойрт айта гидг экскурсионн баз болн амрлгъна гер бәәнә. Эн

джил Польшас, Чехословакас, Китдәс, Румынәс, Корейс болн нань чигн ах-дѳугъин ори-нутгудас, уг-туршдан йисн минъгъ шаху туристнр ирх-мн.

Соньн гидг кѳдлмш запо-ведник кеджәнә. Тер заповед-никин газрт Кавказин альк болв чигн әнъгд бәәдгд ѳвсн-ур-гъц, анъ-адусн бәәнә.

Эн районд бас нег ик ба-йн энъ-зах уга газр—уулмуд деегәр ургъсн хадлгъна болн малин идгтә газрмуд, кѳк ѳв-снъ шавшдж, колхозмудт болн совхозмудт мал бсглгънд дѳнъгән бгнәвдн гисн бәәд-тә далвана.

Эн сәәхн газр „сувсна тѳр-скнъ“ унн.

Т. ПРИМОРСКИЙ.

Серкш аулд болсн хѳврлт

Аул... Эн ѳг сонъсхнъ, кѳу-нә уханд—эвгәхнәр эвтәлдж чавчсн чолугъар кесн бичкн-бичкн сакли (гермѳд) ѳзгдәд, аргъсна унъгъдсн утан чее-джәр орад, гашу-дѳргәд ир-сн болна... Аул—цуглрсн олн-әмтн бәәдг, гермѳд,—гидж Владимир Даль цәәлгънә. Ау-лин унр-әмтн бәәдг, утата унр гидж немдж келнә.

—Э, тернъ унн,—гидж бай-ртагъар инәмсгддж, найта ѳв-гн, серкш Эрсакон—аулд бәәдг Эльмурза Индрисович Даров келнә.

—Тинм билә. Зуг урднъ, революц болхин ѳмн тинм би-лә, ѳдгә цагт мана аул онъ-гдан. Энѳндмдн юн болв чигн бәәнә, балгъснала әдл. Ур-днъ болхла мана эздѳд элвг арвад ѳкртә, зу гар хѳѳтә бәәдг. Тер бийнъ тинм эзн, мана энъгн колхозникәс му бәәдлтә билә.—Юнъгад?

Даров адгъл уга цәәлгъ-нә:—Хәләлч, ним костюм кен ѳмсдг билә, ним булгъар го-сн кенд бәәлә? Уга билә.

—Би болхла—колхозникв, ганцхн кѳвѳтә пенсионерв. Тәвәд джил хооран чи сер-кш сааклѳд бәәлчи? Угай? Бичкдуд кевтдг саклин пол-ямаранинъ медич? Медхш? Эс медсичи йир сән. Мана кѳ-вѳд-кѳѳкд газр пол деер, со-лом делгчкәд унтдгиг бас мед-хш. Ай, манаодѳй, кукн. Тер-здән кеерѳлен хаагъулта, ширтә полта, гилвксн орта, радиота бәәхиг ѳзхч.

Эрсакон--наадкесн йилгъл уга Карачай-Черкессин аул. Урднъ болхла нег чигн куль-турн учреждень уга билә. Ода болхла дундин школта, культурин Гертә, детяслта, больництә, тѳрдг гертә. сер-кшмѳдин герт электричеств шатна. Давсн джил бидн, Ста-

линә нертә колхозичи, 3 сай 600 минъгън арслнъга ору ору-лад, эн джил элвг 6 сай ору авхвдн гидж бәәнәвдн.

—Иим ик ору бидн маласн болн эрдни-шишә тәрәнәсн авнавдн,—гидж колхозин ах-лач Абубехир Асхадович Ко-нов келнә.—Эн джил 1650 центнер мах ори-нутгтан ору-лдж, урдк джиләс 3 холван улѳ бгвдн. Саагдг ѳкрмѳдин тонъ хойр холвв. Уснъ бас ѳсв.

Серкш улс кезәнәс нааран эрдни-шишә тәрдж гаргъгтарн туурдмн. Революцин ѳмн эрдни-шишә ѳдмг сольдг би-лә. Тнигәд чигн, эдн эрдни-шишәг „Нартух“—баатр буу-дә—гидж нерәдцхәнә. Йир сән эрдни-шишә эн джил Ну-ра Фаговин болн Тоня Кабар-даевин бригадс ургъацхав. Әд-нә әнъгсн гектар болгънъ 60 центнер сән элитн әк ѳгх.

БЕМБИН Тимофей.

Алдр Октябрин 40 джилин бѳнд нерәдсн дѳрлдәнд Карачаево-Черкесск областин 6-ч номертә шахтин бутчикѳд норман 170—180 процент кѳуцәхәнә.

ЗУРГТ: (зѳн бийәсн) бригадир Н. К. Михеенков, бутчикѳд С. А. Мараев болн Ф. С. Толстолуцкий шахта орхиннъ ѳмн.

Советск олн-әмтсин иньглч бѳлд

З. КАРДАНОВ.

Кѳч-кѳлсчнрин депутатнрин Карачаево-Черкесск областин Советин кѳцәгч комитетин ахлач

Дѳрвн зун джил урд алдр орс олн-әмтн, сән дуна сед-кләрн Арәсәлә негдхәр ши-дсн, бичкн серкш келн-әмтнд ах-дѳугъин гаран сунъгъдж ѳгсми. Эн келн-әмтнә ик сән ѳдриг Карачаево-Черкессин кѳч-кѳлсчнр байртагъар темдг-лджәнә.

Советск олн-әмтсин иньглч бѳлд келн-әмтнә ленинск по-литикин туг дор йовсн хаал-гъан эргәд хәләгъад, мана областин кѳч-кѳлсчнр, олн-әмтнә эдл-ахун, культурин цуг халхсар кѳцәсн йовударн бах-мдж кенә.

Революцас урд карачай серкш хойр хаана Арәсән зах газрин энъгн келн-әмтн билә. Нәәми кустарн предпри-ятъ, дакад олз-орш, эдл-уш тату селәнә эдл-аху—Северн Кавказин эн хѳвин тер цагин ул болджасми. Советск йосна динлврмудлә Карачаево-Чер-кесс таньдж болшгогъар хѳврв. Ахр болзгт областьд шинәс 66 промышленн пред-приятъс тосхгдв, тер тоод мо-

тороремонтн завод „Молот,“ хувц, госн-башмг уйдг фаб-рикс, цементин, аргъмджин заводмуд мет, тинм ик пред-приятъс. Икәр бәәх бәәр меддж авсна ашд, ѳнъгтә металлур-гин предприятияс экләд тосхг-лджана.

Урд цагла серкшмѳд, кара-чаевцир болн мана областин олн-әмтс электричествин тус-кар ю чигн меддго билә. ѳд-гә цагла государствени болн колхозн 22 гидроэлектростанцс кѳдлджәнә. Ус орулдг Кубань-Калаусск канал тосхгдджана. Промышленн производств тасрхан уга ѳснә. Областин предприятияс джил болгън га-ргъджах эдл-ушин кемджән, 1916 джилин кемджәнәс 425 холван ѳсв.

Советск Карачаево-Черкес-сийд промышленность агъу ик-әр делгрснлә хамдан эврәннъ кѳ-длмшч класс чигн, келн-әмт-нә инженерн-техническ интел-лигенц чигн ѳсв. 1916 джи-ллә дунъгѳцхлә, кѳдлмшчнр 30 холван шаху ѳсв.

Карачаево-Черкессин поли-тически болн экономическ бәә-дл-джиргълд урд цагла хар-нъгъу, даджрлгънд йовсн уулин кѳѳкд улс эврәннъ йос-та бәәрән олв. ѳдгә цагла энѳг фабриксәр, заводмудар, шахтсәр, шин тосхлтсәр, кол-хозмудар, совхозмудар чигн, гардач кѳдлмшч чигн альд бол-вчн уздж болхмн.

Советск йосна 40 джилин эргцд Карачаво-Черкессин се-ләнә эдл-ахуд зѳвәр ик сольвр гарв. Колхозмудин тосхлтин динлвр энунә йоста делгрлт тетгв. Кемрджән революцас урд крестьянск эдл-ахусин 65 процентнъ тәрә тәрдог бәәсн болхла, ѳдгә цагла хагълдг газрин агъу, 1916 джилин кемджәнәс, гурвн холванас даву ѳсәд, 185 минъгън 500 гектар кѳрв. Колхозмудин болн совхозмудин теетг 1313 условн трактор, зургъан зу гар комбайн, 348 лафетн жаткс кѳдлджәнә, нань чигн селәнә эдл-ахун кесг машинд бәәнә. Тәрәнә агъу 1953 джиләс хоо-ран тавна кесн нег хѳв ѳсв, эрдни-шишә тәрлгън болхла, эн джил 35 минъгън 500 гектар кѳрәд—хойр дундур холванас улѳ ѳсв. Боднцг тәрлгън кѳс-дундур холван шаху ѳсв. Эн джилин цагин бәәдл тәрәнә ургъцд тас уга болсн болвчн,

областин колхозмуд болн сов-хозмуд государствд буудә орулдж ѳгх зурагъан болзгасн урд кѳцәв.

Эн цагла хѳѳдин то 50 минъ-гън толгъагъас даву ѳсв, ѳкр мал—14 минъгън 300 толгъа, гахас—2 холван ѳсв. Ус, мах гаргългън хойр холванас даву ѳсв. Ноос киргъдж авлгън чигн ѳсв.

Әмн болгъна тоод мах, ус, тос, гаргългъар ѳбрхн джил-мудин эргцд Америкин Сое-динени Штатсиг кѳѳдж кѳц-хмн—гидж КПСС-н Центральн Комитет болн Советск прави-тельств тәвсн керг-ѳулдврик областин селәнә эдл-ахун кѳ-дләчнр икәр таасв. Эн агъу ик чинртә керг-ѳулдвр кѳцәл-гънд эврәннъ кѳч-кѳлс орулхд тедн кѳцц белн.

Областин экономик делгрѳ-лгънд кѳцәсн йовудин ишәр олн-әмтнә теджәлиин кемджән ѳсәд, эдл-уш хулддж авх эв-аргъ икднә. Эн джил хот-хоо-лин болн промышленн эд-тав-риг, нидн джилинәр болхнъ, хойр холван шаху икәр хулдв. Кун бәәдг гермѳд келгънд балгъсдиг, кѳдлмшч поселксиг, селәнә әмтн бәәдг пунктсиг сәәхрѳлгънд эн джил 100 сай арслнъгас даву мѳнъг тәвдж ѳглә, эн мѳнъгнәс кун бәәдг

15 минъгън квадратн метр гермѳд тосхдж болхмн.

Карачаево-Черкессин олн-әмтнә кев-янзарнә келн-әмтнә, утх-ундсәрн социалистическ культур ѳзгдәд уга хурлар цецгдлджәнә. Советск йосна джилмудлә областьд бичг эс меддгиг уурулдв, долан джи-лә сургъуль энъгдән эрк биш сурлгън кегдджәнә, дундин сургъуль энъгдән эрк биш сургългънур орлгънд белдвр кеджәнә. Хойр зу гар школмудт 40 минъгън бичкдѳд сургъуль сурчана. Долан техникум болн ремесленн училищ, гурвн институт, олн культурн-прос-ветительн учреждень кѳдл-джәнә. Областьд 8 газет гарчана.

Черкесс Арәсәлә сән дуар негдәд 400 джил болсн бѳн ѳдр областин кѳч-кѳлсчнр Коммунистическ партъд, Со-ветск правительствд халун седкләр итклгән, дуртагъан, ѳнн седклән тәвдгән, дакад нег медулдж, КПСС-н XX-ч хургин тууджлгч шнидврѳд кѳцәх алдр керг-ѳулдврт бол-мар дѳнъ орулхд белнәннъ тускар герчлджәнә.

КПСС-н ЦК-д, СССР-н Министрмүдин Советд

СССР-н олт-амтнэ эдл-ахун өслтин

ирх удан цага зура диглдж кехин тускар

(Эмцнь 1-ч халхд).

Наукин цуг халхсиг, теоретик хяавриг болн научн шин ик илдквр кехиг өрг-джүлхд ирх удан цага шин зура у-бргн хаалгь өгх зөвтэ.

Ирх удан цага зуран проектдиим юмс икяр кедж гаргьхиг темдглж орулхмн: орн-нутгин восточн райодар газр-усна зббр эздж олзл-лгьхиг, хар болн өнгөтэ металлургиг, химическ промышленностиг, нег үлү искусствени волокно, хот-хоолин сырьян орчин сольц, пластическ масс кедж гаргьлгьхиг, талдан синтетическ материал-муд, тер мет искусствени булгьар кедж гаргьлгьхиг түргяр өбдлүлхиг, орн-нутгин электрификацин хурдн

өргдлжлтиг, нуурснэ, нег үлү нефтяной болн газовой промышленностин цаарандк өсл-лтиг, тосхлтин болзг хасл-гьхиг, кесг олт тосхлтин объектеяр гаргьлгьх мөнөг үүлдж-цацлгь уурулхиг, амтн бээдг гермүд бэрлгьхиг икдүлдж, түргдүлгьхиг, амн болгьна тоод мах, тос болн үс гаргьлгь авлгьарн өбрхн джил-мүдт США-г күүцдг болдгар селәнэ эдл-ахун эдл-уш-гар-гьлгь элвджүлгьхиг, олт-ам-тн керглгьнэ наадк эд-тавр кедж гаргьлгь зөвэр икдүл-хиг.

Ирх удан цага зуран проект кедж белдлгь төгсгьнэ болзгнь 1958 джилд: июлин 1-шин гүлж батлгдв.

Октябрин 1-шинэс авн агротехническ курс эклдж көдлхмн

Целинн района „Ленинский“ совхозин хөбчнр, малчнр, саальчнр болн механизатор-муд медрлән өбдлүлхнн кергт агрозоотехническ курст сур-цахмн. Агрозоотехническ курсин багшир болдж совхозин ах зоотехник Манжиков, малин эмч Хуршудьянц, агроном Никитин болн механик Сидоровский батлгдв. Энджл агрозоотехническ курст 15 күн сурх зөвтэ. Эдн көдл-

мшән кегьэ бээдж, медрлән өбдлүлдж, тус-тустан эврәннь көдлмшин халхарн олт джилд өмн нуурин дамшлтин эрдм дасх зөвтэ.

Эдн курст үвлин цагт мал ягьдж асрдж бэрх, хот-хоо-линнь ягьдж өгхнн, хальдвр гемлэ ягьдж ноолдхнн, күнд көдлмшиг гнигүлхнн төлөд ягьдж механизировать кехин тускар сурьмьлж авцдахмн. БАКАН Бемба.

„Луч“ гидг нертэ, герлтэ газет

ВЛКСМ-н Элст балгьсна Литетин „Гнигн кавалерийнн“ орган, „Луч“ гидг герлтэ газет мана балгьснд эклдж гар-гьджана.

Эн газетин чинрнь: мана зärm учрежденьсин, предпри-ятсьин дуту-дундиг, көдлджэх көдлмштан халәмджән өгдгө гардачнрин болн багьчуд дунд ода күртл харгьлгь ичртэ бээд-лин тускар илдкдх эрхн төр.

Энүнэ хойрдгч гарциг сен-тябрин 16-д, 17-д „Родина“ кинотеатрин экранд үзүлв. Залд суусн улст, 2-ч номертэ тосхлтин уиравленэ багьчудин көдлмшин, балгьсна шулун кевяр дөн-тус боллгьна, сан-эпидстанцин, культурин Герин, олна хот-хоолин учрежденэ

болн электростанцин дуту-дун-диг шалгьдж үзүлгдв. Мана олт дунд дөн-тус болшго аркнч, ноолдч, күнэ куч-көлсэр бээдг амтс болн амт-нэс өвэрцэр онцрад йовдг улс эн газетин халхд темдглгд-дженэ.

„Гнигн кавалерийнн“ газетин гаринь ода дөөрән бэрм-гтэ болджана, ягьад гихлэ, мана багьчудас болн комсо-мольцирас бичгүд ирлгьн йир цөн.

Көдлчнр багьчуд манд би-чтн! Оларн чидлән негдүлдж, зärmлән олт дунд харгьлгь му авйасин өмнэс ноолда кехмн.

Л. КОШЕНКО.

„Гнигн кавалерийнн“ штабин начальник.

Хальмгудт ирсн ссудиг күтцднь олзлхмн

Төрснүрн нуудж ирсн халь-мгудиг бээх бээрр тегглгьн—эндр өдрин эрхн төр. Увл бол-хас урд тосхлтин көдлмшиг чангьгах кергтэ. Эн төлөд правительств хальмгудт гидж, селәнэ эдл-ахун банкар дам-лжүлдж, гермүд бэрхд болн мал хулддж автха гидж шиш-лнь ссуд гаргьв. Болв эн ссу-диг зärm газрт күтцднь олзл-джахш.

Улгүрлхд, Яшкульск района „Кировский“ совхозд (дирек-торнь ур М. Землянский) олт-амтн гер бэрхд болн мал хул-ддж авхд гарч ирсн ссудиг олзлджажш. Гурвдгч фермин көдлмшичр Гаряев Сангьдж, Гальшаев, Сяриев, нань чигн улс ода күртл ссуд авч, мал хулддж авч чалцяхаш. Эднэ сурврт директор оньган өг-хш. Ссуд сурся эрлгьсиг кесгтүн халэхш, нам зärmнь геелрдж одна.

„Песчаный“ рабкоопт (ах-ладнь ур Бондарь) көдлмшич Нимгиров Гара ода бийнь гер бэрх боли мал хулддж авч ссуд авч чадл уга баянэ.

Эн улсин сурврт теггхнн төлө райисполком болн КПСС райком оньган өгх зөвтэ.

Х. САНГАШЬЕВ.

ГЛЭХҮЛД ОДХИН ТӨЛЭ ШУНДЖАНАВ

Черноземельск района Ар-тезиана МЖС-т тракторн бри-галмудин учетчик болдж көдлджәнэв. Профсоюзин 50-ч лжилднн өбрнн сән өдр би-Москвагьур селәнэ эдл-ахун глэхүлд одх пүтөвкар ачг-дал, одув. Глэхүл нанд йир икяр таасгдв.

1957 джил Цугсоюзин селәнэ эдл-ахун глэхүлд экскур-сант болдж одсн болхла, ирх 1958 джил көдлмшән сән үзм-лжтэ кевяр кедж, глэхүлд орлцач болдж одхин тө-лэ шунджанав.

АДУЧИН Алексей, тракторн бригадин учетчик.

Соньн лекц умшгдв

Одахн таньгьчин УВД к өдлчнрт „Одгэ цагн авиацин күүцвр“ гисн лекц ум-шдж өггдв. Эн лекциг Став-рополь балгьсна лектор ур Петров умшв.

Лекцд цугьлрсн улс ур Пет-ровин лекциг килмджен тавдж соньсцхав, ик соньн лекц бол-лж эднд икяр таасгдв.

Цаарандан болхла нарт дел-кән бээдлин тускар лекц сон-ньсх дуран цугьлрсн улс кел-цхав.

Б. ДЕНИСОВ.

Колхозин эдл-аху өсдженэ

Западн района „Пролетарская победа“ колхозин ахлач Ф. И. Дедовла кесн куундвр

Мана колхозин эдл-аху джил ирвэс хуврл баянэ. Джил болгьн хөд, укр мал, гахас болн шовуд өсөд йовна. Алдр Октябрин 40-ч джилин өбнд бидн произодственн ик дилвртэ ирджәнэвн: үс, өндг, ноос государствд өглгь-ән цагаснь урд дуусчквдн. Го-сударствд мах орулдж өгх зурагьан шидрэс күүцяхвдн. Нидн джилдэ дуньгүлхлэ, ду-нлад нег укр болгьнас үс саадж авлгьн 247 литр өсв, хөн болгьнас ноос киргьдж авлгьн—250 грамм өсв, зун гектар газр болгьна тоод та-хан мах гаргьлгьн 10 центнер өсв.

„Пролетарская победа“ колхозин ахлач Ф. И. ДЕДОВ. Астахова Р. фото.

Амн бодгьна тоод мах, тос, үс гаргьлгьгар Америкин Сое-диненин Штатсиг өбрхн джил-мүдин эргцд күүцдж авхин кер-гт малчнр, саальчнрикяр үс-тос гаргьлгьнд шин эв-аргь олдж, социалистическ дөрлдэ делгүлдж йовцхана.

Саалин укрмүдиг зунн ца-ла, сөбнн сөрүнд хэрүлж, халун өдрмүдт халсн көк но-гьагьгар тетгдж баясн учрар, үс гаргьлгьн икдв. Урань кезэ чигн иигдж саалин укрмү-диг асрдж халэгьд уга баяс-мн. Тегэд ашнь ил болдж гарв. Нидн джилин июль сарла саалин нег укр болгьнас икярнь тавсн бийнь 230-кило-грамм үс саадж авсн болхла, эн джил ганьгта бөлсн бийнь саалин нег укр болгьнас сар-дан 350 килограмм үс саадж авдн.

Колхозин гурвдгч МТФ үс гаргьлгьгарн өмн-нур эздж йовна. Эн фермиг ур Шматько гардджана. Фермин толгьач эв-рәннь сән селклән өгч көдлсн учрар, нидн джилдэ дуньгүл-хлэ, эн джил дунлад саалин нег укр болгьнас 365 кило-грамм үсн икяр саадж авлгв.

Ах хөбч болдж көдлджэх ур Михаил Полякович нидн джил ирг хөд бий деерән лаадж авла. Тегэд ур Поляко-вич хөбдән увл-иртл саянэр хэрүлэд, асрал, чинэтаргьяр бэрсн учрар, увлас тар-гьн-цацхлнь, эрүл-менд увл-зэдж гаргьв. Эн джил тер хөб-дэсн тавад килограмм ноос киргьдж авб. Ах хөбч ур Горобец 1958 джилд хөбдән март сарла хургьлүлдж, зун хөн болгьнас 130 хургь авнав гидж угән өгв.

Нег цагт шову өсгьлгьнэ ферм муугьгар көдлдж йовла. Эн фермд көдлджэх колхоз-никуд көдлмшән сулар кегьд йовсн учрар, шовуна ферм дала ик ору өгдгө билэ. Нег така сардан зургьан өндг өгдг билэ. Нег дакж Виноградне-ск МТС ах зоотехник ур Пе-цей, шову өсгьлгьнэ фермд ирд гемтэ шовудинь эрүлэснь йил-гьд, теднэ хот-хоолиннь элв-фяр өгүлэд, шовуд халэджэх колхозникудт эврәннь заавран өгсн хөбн, такасин чинэнь асрал, өдр болгьн өндгдг болв. Энүнэ хөбн зун гектар буудан таранэ газрин тоод ми-ньгьн өндг авдг болвдн. Дун-лад өндгдг нег така болгь-нас сардан 16—20 өндг авчана-вдн. Шову халэдж асрдг улс көдлмшән саянэр кецхдг болв. Эв-аргьлийн орад, саянэр көд-лдж йовсн учрар, колхозин шовуна ферм района цуг кол-хозмуд дунд негдгч орм элв. Государствд өндг орулдж өгх зурагьан бидн цагаснь өмн күүцяхвдн.

1960 джилднн чилгчэр 3 минь-гьн гахата фермтэ—бөлх зөв-тэвдн. Джил болгьн зун гек-тар газр болгьна тоод госу-дарствд 40 центнер гахан махн өггдхмн. Эн төр ик чинэртэ төр болджана. Бидн энүг күүцяхвдн. Нидн джилдэ дуньгүлхлэ, эн джил гахан мах гаргьлгьн 10 холван өсв. Гахачнр дундас өмн нуурт ур Ольга Гребен-кина гарв. Кичгьлх гаха бол-гьнас джилдән 19 кичг авб. Самокормушксиг саянэр олз-лдж, тармр люцернэр болн талдан ургьмл ногьагар хэ-рүлдж баясн учрар, гахас бол-гьн өдртән 380 грамм өсджав.

1960 джилд укрмүдин тоог 2300, тер тоод саалин 800 укр-мүд, гахас—2970, хөд—14500, шовуд—40 миньгь кургдж өс-гяхвдн. Эн хамгиг күүцхнн төлө бригадсин болн фермсин гардачнр цуг малдан күрх хот-хоолиннь болн хаша-хаа-цинсь белдджэцхәнэ. МТФ-и гардачнр Шматько, Подгорный болн Фисенко укр болгьна тоод эрднн-шишэгьяр кесн 10-д тонн силосе, терүн деер бас өвс болн солом белддж авсн баянэ Саалин укрмүд бэрх хаша-хаацсннь ясад белдчксн баянэ. Хөд болн гахас увлзүлх хаша-хаацсиг, хот-хоолгь бел-длгьн шидрэс дуусгдхмн. Мал увлзүлгьнэ көдлмш эн джил ниднкэсн саянэр кегдв.

Ода мана чледуд октябрь сард мах, үс, өндг, икяр авхин төлэ шундж баяцхәнэ. Саальчнр Рубцова, Ти-мошевич, Лыжник, Демьянко, Дзюба, Харченко, Жукова укр болгьнас джилэ зурагьасн да-вулдж 300—350 килограмм үс саадж авч болдж угән өгцхав. Гахач ур Ольга Гребенкина халэджэсн гахасан саянэр бор-ддж-таргьлүлдж аргь-чидлән нөл уга нооладж йовна.

Колхозин эдл-уушиг өрг-длүлхнн төлэ цуг колхозни-куд сүн-гол селкләнн шундж йовцхана.

Бичдж авснь А. МЕЛЬНИКОВ.

ЗУРГТ: Западн района „Пролетарская победа“ колхозд тосхлджэх, укрмүд болн тугьлмуд ордг хашас. АСТАХОВА Р. фото.

ХАЛЬМГ КЕЛНЭ БАГШНРТ ӨГЧАХ СЕЛВГ

И тидг үзглэ болн аалэ-таньлдлгын

Урокин кудл: и гидг эгшг аалэ болн үзглэ таньдуллгын.

Шин үзгтэ нилврмуд болн угмуд умшдг дасхлгын:

Урокд кергтэ юмс: үзглэ, заагч модн (указка), керчмр үзгүдтэ кассэ болн угмуд тавдг таг.

Урокин йоралт.

I. Сургъульчирг урок дасхд белдэж бурдальн: Узгүлмудан, керчмр үзгүдтэ кассан болн заагч модан белдлгын.

II. Герин даалгъвр кудалгын шуулгын. Узгүлмудан халхд даралдэж баах салу угмудиг 3, 4 сургъульчар босхал умшудлгын. Угмудин чир-утхинь цаалгъулгын.

4-5 сургъульчар текстег умшуллгын, урхинь сурврмудар цаалгъулж келуллгын.

Тавх сурврмудын:

— Салэ юн ургъна? Ому альдэран оч? Ому ю цугъулдэж?

Цуг сурврмудт сургъульчир умшсарн хару өгснэ хобн, багш сурна: Ому гидг үг юнъгад ик үзгэр бичэтэ?

Сургъульчир хару: Куунэ нери ик үзгэр бичгднэ.

III. Урл дасан А. О. У гидг эгшг аасан болн үзгүдэн давлгын.

Нилврмудин таблицэр ним нилврмуд умшуллгын: бу хару, ла, но, да.

Сургъульчарас доскд гаргъад, дееркелгдсн нилврмудин керчмр үзгүдэр тогталгын. Эн эгшгудин келлтиг давлгын.

IV. Шин урокин кудл ме-дүллгын.

Эндр бидн шин а болн шин үзглэ таньлдхмн.

Шин үзгтэ угмуд умшдг дасхмн.

V. Миисин зург үзүлдж, те-ругэр куундвр кедгын.

Тавх сурврмуд: — Зургт ю үзджанавдн? — Зургт мис үзджанавдн? — Мис альд баадв? — Мис герт баадмн. — Мис юугъар теджал келв? — Мис усэр, махар, теджал кенэ? — Мис ямаран туста болдв? — Мис хулгын барвэ.

Сургъульчирта гертнэ баасн мисинн тускар куундвр келдгын.

— Мина, минн мис ямаран? — Минн мис хо. Минн мис хулгын барвэ. Минн мис уха-та. Минн мис сав.

— Минн мис хо" гисн заньг алдэж авад, салу угмудар келуллгын.

— Эн заньг келу үзгүдтэ? — Эн заньг гэрн үг баа-на.

Негдгичн ямаран үг?

Негдгичн минн хойрдгичн ямаран үг?

Хойрдгичн мис үрлдгичн ямаран үг?

Бурвдгичн хо.

Мини гидг үг салгъдэж ав-ад, нилврмудар хувалгын.

Мини гидг үгиг багш келд-кад — эн үгд келу нилвр баа-на? — гидж сурна.

— Эн үгд хойр нилвр баа-на.

— Турун нилврнэ ямтран? — Турун нилврнэ — ми.

— Хойрдгичн нилврнэ ямаран? — Хойрдгичн нилврнэ — ни.

— Олн дуугъар ми-ни — гидж давлд келуллгын.

— Ми гисн турун нилврнэ ямаран шин а соньсгднэ?

— Эн нилврнэ и гидг шин а соньсгднэ. Эн ааг давлд кел-дүллгын.

— Эн а ягъдэж келгднэ?

— Эн а келдэ амн бичкнэр сөкднэ, үрл уутърал, келн өрггдэл таньнэ шахдэ үгд келгднэ агъар сулар боомтг угагъар тарнэ.

— Эн а хадвр аль эгшг ай?

— Эн эгшг а.

И гидг а угмудас олж авч дамвилт келгын.

— Эннэ тола багшин келсн угмудас и ааг үг келдхлэнь, сургъульчир гарап өргягын.

Сургъульчир бийсн и аата угмуд ухалад келгын.

VI. И гидг а темдгиджэж бар и үзг үзүллгын.

— Ямаран анысас эн и гидг үзг бурдэж?

— Эн үзгиг моддэ тогталгын.

Сургъульчир кассан и үзг олгын.

Мис гидг үгиг аасэр хува-лгын.

— Багшин дуугъар нег сургъу-льч доскд гардг үзгүд тавдг таг деер мис гидг үг тогталгын.

— Эн саамд сургъульчир эв-ранны парт дееран салу керчмр үзгүдэр мис гидж үг тогтал-гын.

Мини, шил, шир гидг үг-мүдиг нилврмудар аасэр ху-вачкад, хару керчмр үзгүдэр эн угмуд тогталгын. Угмудин чиринь куукд ме-дүллгын.

— Ун. Узгүлмудан 30-ч халхас да-ралдэж баах салу угмудиг 3-4 сургъульчар умшуллгын. Эн угмудин чиринь цаалгъулгын.

— Мис гидг текстиг негдэд заньгэр умшуллгын.

— Умшсаннэ урхинь сурврму-дар ме-длгын.

— Юрна тускар умшврдн?

— Мисин тускар умшврдн.

— Минин тускар юн келдэ-джанэ?

— Минн мис хо. Минн мис сууна. Минн мис ухата.

— Ун. Урокдан ме-дэан диглгын.

— Бидн эндр ямаран шин аалэ болн үзглэ таньлдвдн?

— И гидг а болн үзглэ тань-лдвлн.

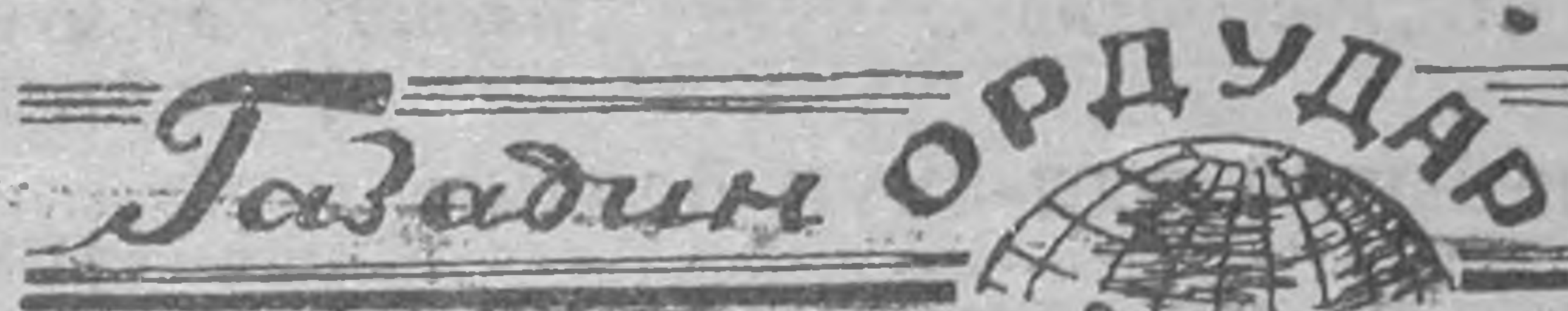
— Н. Герин даалгъвр.

— Узгүлмудан 30-ч халхд баасн үз-гүднэ дуту угмудиг үзгүднэ негдэ үг бурдгүдэд умшгн.

— Мис гидг текстиг саянар ум-шдг дастан.

МАМАИН БУЛАЙ,

Элст балгъсна негдгч номертэ до-лан джилэ школин негдгч классин багш.

Орор газетд барладсн Аденауэрин гериллгын

ПАРИЖ, (ТАСС). Канцлер Аденауэр боннск корреспондентдан кесн гериллгын газет "Орор" барлв. Терундан зер-зев агслгъна тускд орсмуд унн селдласн угдэн багтхмн гисаа саягъинь хан, дакад Советск Союз шин да эрнэ гийгтн, торуц икгдлжэхш гидж Аденауэр герилдэж са-нагъан ме-дүлв. Тиигэ баасн бийнэ, западнгерманск канц-лер, келсн уган бурундаж эвранны үднэ йирин иш уга СССР болн социалистическ орн нутгудан лагерас сул-дан баадг орчлнэ тидгт аам-шг баана гидж келдгасн ола-чн хоцрсн уга.

Бундесвер олгн парин зер-зевэр, илтнэ келдла, атомн зер-зевэр тогидх зовгэ гидж Аденауэр келв.

США-д болджаж буцлгын

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Уол-лестри газетин заньгдлгъэр болхла, США-д Дженера-л моторс кампаня гурвн зовлт дөрвн миньгын кодлмшчир буццхав. Буцен кодлмшчир куч-көлснэнь ун-шаньгын болн баадлнэ ятха гилж некджанэ. Тер буцлтас кодла Дженера-л моторсин өнгү-дэн предригъст 28 мингүл кодлмшчир кодлмшан зотадж.

Лон-Стар балгъснд (Техас штат) хойр миньгын метал-лургмуд буццхав. Тер буцлт болхла "Лон-Стар стил" ком-пань болд дутхдг промыш-ленности кодлмшчирин проф-союзла кесн бооцагъан эс ку-цаснэс авч болдж.

Компаня гардачир тер бос-лтд харилхар седэд, заргын йоснас, буцлт болджаж завод-муд буццжаж улс олар ха-рул гардгиг уурулхмн гисн тогтавр гаргъулж авцхадж.

Седонь күүсн уга

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Юнайт-ед-пресс агентствин заньгэр болхла, сентябрин 25-д США-д дакад нег "Атлас" видг типтэ баллистическ ракет нисгэр седенэ болдж өсми уга. Ра-кетин давснэ хобн, тавн се-сунд дуньгэ болдг тернэ хару ундж новад, агъарт хаггэр. Идн типтэ ракетин турун боротнэ яонь сард болсн, бас седснэ эс күүсн багсми.

Ассоциатед-пресс агент-ствин заньгэр болхла, ракет нислж чалдэж уга, юцвгд гихдэ, тер нег милэс багъ болдн гарч олчкэл, гал ша-тад, хаггэрлж.

Октябрьск революцин 40-ч дөн темдглхд Нитдт болджах белдвр

ПЕКИН, (ТАСС). Алдр Октя-брьск социалистическ рево-люцин 40 джил болсн дбниг темдглхин толад шиндсн Кит-дин оли келн амтнэ белдврн комитет бцклдур хург ков.

Тер комитетин тогтаврар, цун балгъсудт тер сэн од-рин буннэ болн тер цэггнэ байрин хургуц цуг амтнэ эл-чнр орлцлгъта болхмн. Дакад докладмуд гайхулымуд болн Октябрьск революци нерадсн оли-зүсн культури художе-

свенн үзүлмдэж бас болхмн. Байрин хургуц докладмуд болн куундврмуд предригъ-сар, учрежденьсар, сургъуль-эрдмин завеленьсар, коопера-тивсар бас болхмн.

Орн-нутгин цуг демократи-ческ пиргъс болн аныгс, олнэ организцмуд Алдр Октя-брьск социалистическ револю-цин 40-ч дбниг тосхл шиш-лнэ меропригъс белдгхэ гидж комитет заав.

Средиземн тенггст США-н даанэ демонстрац

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Юнайт-ед-пресс гилг агентствин зань-гдлгъэр болхла, тенггстин наамн миньгын ювгын церчин салгсмудта 75 кермеас тогтсн США-н даанэ тенггсин флотин

оперативн баг Турчин де-ел-пресс гилг агентствин зань-гдлгъэр болхла, тенггстин наамн миньгын ювгын церчин салгсмудта 75 кермеас тогтсн США-н даанэ тенггсин флотин

Тунисин газрур Франци салдсмуд хойрдад күүснэс ордж ирлгын

ПАРИЖ, (ТАСС). Франци Франци салдсмудин нег отряд алжиро-тунисск мейкаг элдэж гаглад, Тунисск газрт баах Федж-Аль-Кала гилг седэнэ амтнэ икар негдэж. Негдэжвр

тунисин хобн эн отряд Алжи-рин газрт темдэд гарв, эн се-ланэс нег тунис кели кууг ба-рдэж авад, бийсларн авч олч-хав.

Халхр заньгс

Прагн 1957 джилд, Техо-словак Венгр хойрин хоорилдэ экономическ зовшариг өргдү-лгч немур протоколд гар тав-гдв.

* Польшд буудан, шикрин свекдин болн селанэ эдл ахун-нанэ чигн культурин агъу ик урлгч болчкв. Цуг орн-нутгар хар гуйрин, цагъан гуйрин, ичманэ болн арван урггын гарцин дуньгцанэ нег гектарас 14,7 центнер күрнэ.

* Венгрт урггц хуралгъна кодлмш чилсн хобн шин кол-лективн эдл-ахус эклэд бурдв. Сул цагмудт Сабольч-Сатмар гилдг облэсгүд улгүринь келхд, 12 производствени кооперативс бурдгдэв, Шомодь гилг обла-стгд — 8 производствени коо-перативс бурдгдэв.

* Потсдамд (ГДР). "Сул баадг юристрин мшклгънэ комитет" гилг Западнобер-

линск шпшонск организацин гурвн агентин заргэ эклв. За-рггд харгдэж амтс дэанэ болн экономическ шпшонск кесндэн гемнгдджанэ.

* Наямн сарин эргид Болга-рин промышлени гарцин агъ-унь 1956 джилд эдү мет цаг-ла дуньгцүлхлэ, 18 процент бсдж.

(ТАСС).

"Хальмг унн" газетин редакц

Научн уулдвр келгъ эклсиэс на-ран 40 джил болсн дбнлэ, нанд мен-дин йорал күүрсн кесг организацт болн кесг улст, тана газетэр дамж-улад, минн арүн зүркни халт күү-ргхитн эрджанав.

Профессор Б. К. ПАШКОВ.

Цаг зуурин редактор Б. ДОРДЖИЕВ.

Advertisement for 'Хальмг танггчин "ХАЛЬМГ УНН", СОВЕТСКАЯ КАЛМЫКИЯ' newspaper. It includes details about the newspaper's history, circulation figures (52 issues in 20 days, 9 issues in 39 days, etc.), and contact information for the editorial office.